

เอกสารประกอบการฝึกอบรม
โครงการหมอดินน้อย ปีงบประมาณ ๒๕๕๘
(เกษตรกรอินทรีย์ในโรงเรียนและยุวหมอดิน)

หมอดินน้อย 2558

ดำเนินการโดย

สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑ กรมพัฒนาที่ดิน

คำนำ

คู่มือโครงการ หมอดิน น้อย (เกษตรกรอินทรีย์ในโรงเรียนและยุวหมอดิน) ปีงบประมาณ 2558 สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 เล่มนี้ จัดทำโดยมีวัตถุประสงค์ให้ คุณครู เกษตร และหมอดินน้อย ซึ่งเป็นแกนนำ เครือข่ายของกรมพัฒนาที่ดิน ในการดูแลรักษาทรัพยากรดินของ ท้องถิ่น มีข้อมูลการจัดการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินหรือโรคดินชนิดต่างๆ ที่ทำให้ผลผลิตพืช ลดลง คู่มือนี้ได้รับรวบรวมข้อวินิจฉัยโรค ข้อสังเกต องค์ความรู้ ทั้งตามหลักวิชาการและการประยุกต์ใช้ ตาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและทรัพยากรที่มี เป็นทางเลือกในการดูแล แก้ปัญหาดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นการให้ยา/การจัดการดินที่ถูกต้อง ตรงประเด็น หากปัญหา ของดินสลับซับซ้อน เกินกว่าที่คุณครูเกษตร หรือหมอดินน้อย จะให้คำแนะนำได้ ก็สามารถติดต่อกับหมอดินประจำสถานีพัฒนาที่ดินในจังหวัด ให้เข้าตรวจสอบแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขต่อไป โดยได้รวบรวมองค์ ความรู้ นวัตกรรมต่างๆ ของกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งที่หมอดิน แกนนำ หรือ เครือข่ายหมอดิน ควรรู้และสามารถแนะนำแก่พี่น้องเกษตรกรในท้องถิ่นนั้นๆ ได้ ทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ ทบหาความรู้สำหรับตัวหมอดิน เอง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคุณครูเกษตร หมอดินน้อย และผู้อ่าน จะได้ใช้ประโยชน์จากคู่มือ คุ่มค่าตามเจตนารมณ์ของผู้จัดทำ หากพบว่าบางส่วนยังไม่ชัดเจน ชัดสน หรืออยากต่อการเข้าใจ กรุณา แจ้ง แสดงความคิดเห็นมายังสถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี เป็นการด่วน เพื่อที่คณะผู้จัดทำจะได้ปรับปรุง แก้ไขในโอกาสต่อไป

คณะผู้จัดทำ

หมอดิน สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี

19 กรกฎาคม 2558

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. แนะนำสถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี	1
2. อัตรากำลัง ของสถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี (2558)	2
3. บทบาทหน้าที่ของสถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี	3
4. ข้อมูล/สภาพทั่วไป ของจังหวัดสุพรรณบุรี	4
5. โครงการ/กิจกรรมที่สถานีพัฒนาที่ดิน ดำเนินการในปีงบประมาณ 2558	7
6. โครงการหมอดินน้อย(เกษตรอินทรีย์ในโรงเรียนและยุวหมอดิน) ปีงบประมาณ 2558	8
7. ตัวอย่างการเขียนเค้าโครงการงานเพื่อดำเนินงานการวิจัย	10
8. ความรู้เรื่องดิน ปุ๋ย และการปรับปรุงดิน เพื่อเกษตรกรรม	19
9. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพชนิดต่างๆ “ชีวภาพ เพื่อพอเพียง”	21
10. ปุ๋ยชีวภาพ พด.12	25
11. ดินเปรี้ยวจัดและการปรับปรุงแก้ไข	26
12. ช่วงความเป็นกรดเป็นด่างของดินที่พืชเจริญเติบโตได้ดี	28
13. ดินเค็มและการปรับปรุงแก้ไข	29
14. ตารางการคัดเลือกพืชทนดินเค็ม	31
15. วิธีเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์	32
16. ค่าเฉลี่ยธาตุอาหารในวัสดุอินทรีย์ ที่ใช้ทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง	34
17. หลุมแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลาย พื้นฟูดินและสภาพแวดล้อม(ย่อ)	35
18. บทบาทหน้าที่และอาการเมื่อขาดแคลนธาตุอาหารของพืช (ดินป่วย)	36
19. พืชปุ๋ยสด “การสร้างโรงงานปุ๋ยไว้ในไร่นา”	38
20. การโลกกลมเศษพืชหลังเก็บเกี่ยว “อินทรีย์วัตถุ สมบัติล้ำค่าใกล้ตัวเกษตรกร”	40
21. “ หลุมพอเพียง ” การบริหารเวลาและใช้ประโยชน์ที่ดินเกิน 100 เปอร์เซ็นต์	42
22. “ โรงปุ๋ยพอเพียง ” (หมูหลุมประยุกต์)	42
23. “ปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ” สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	44